EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 23.4.2020.
COM(2020) 155 final

2018/0178 (COD)

KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU

na temelju članka 294. stavka 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

o

stajalištu Vijeća o donošenju Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja 2018/0178 (COD) te o izmjeni Uredbe 2019/2088 o objavama povezanima s održivosti u sektoru financijskih usluga

2018/0178 (COD)

KOMUNIKACIJA KOMISIJE
EUROPSKOM PARLAMENTU

na temelju članka 294. stavka 6. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

o

stajalištu Vijeća o donošenju Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja 2018/0178 (COD) te o izmjeni Uredbe 2019/2088 o objavama povezanima s održivosti u sektoru financijskih usluga

1. KONTEKST

Datum slanja prijedloga Europskom parlamentu i Vijeću (dokument COM (2018) 0353 final – 2018/0178 COD):	24. svibnja 2018.
Datum mišljenja Europskog gospodarskog i socijalnog odbora:	17. listopada 2018.
Datum stajališta Europskog parlamenta, prvo čitanje:	28. ožujka 2019.
Datum slanja izmijenjenog prijedloga:	Nije primjenjivo.
Datum usvajanja stajališta Vijeća:	15. travnja 2020.

2. CILJ PRIJEDLOGA KOMISIJE

Komisija je u ožujku 2018. predstavila ambiciozan akcijski plan financiranja održivog rasta[1]. Cilj je tog akcijskog plana mobilizirati privatni sektor za prelazak na niskougljično, resursno učinkovitije i održivije gospodarstvo. Kao što je navedeno u akcijskom planu, nepostojanje jasne definicije onoga što je „okolišno održivo" trenutačno je jedna od najvećih prepreka povećanju zelenih ulaganja. Zato je stvaranje zajedničkog sustava klasifikacije okolišno održivih gospodarskih djelatnosti ili „taksonomija EU-a" jedan od temelja akcijskog plana. I zato je Komisija u svibnju 2018.[2] podnijela prijedlog uredbe koji je imao sljedeća tri cilja:

(1) osigurati odgovarajuće definicije poduzećima i ulagateljima o tome koje se gospodarske aktivnosti mogu smatrati okolišno održivima;

(2) s pomoću tih definicija ograničiti rizik od „manipulativnog zelenog marketinga" i tako krajnjim ulagateljima, uključujući i male, omogućiti da kapital usmjere na okolišno održive djelatnosti[3] te

[1] Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom Vijeću, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Akcijski plan o financiranju održivog rasta (COM(2018)097 final)

[2] Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja (2018/0178 (COD)).

[3] „Manipulativni zeleni marketing" odnosi se na praksu promicanja proizvoda, ciljeva ili politika neke organizacije kao okolišno prihvatljivih iako to možda nisu.

(3) izbjeći rascjepkanost tržišta tako da ulagateljima, poduzećima i državama članicama pruži jedinstvenu referentnu točku pri utvrđivanju ekološke održivosti za potrebe ulaganja.

Taksonomija EU-a bit će zajednički jezik kojim se mogu služiti ulagatelji i poduzeća da bi utvrdili mogućnosti ulaganja u projekte i gospodarske aktivnosti koji povoljno utječu na ostvarivanje klimatskih i ekoloških ciljeva. Tako će se ulagateljima i poduzećima olakšati da usmjere svoje poslovanje prema održivosti, a taksonomija EU-a pridonijet će povećanju privatnih i javnih ulaganja u financiranje prijelaza prema održivosti, u skladu s ciljevima europskog zelenog plana.

Taksonomija je usmjerena na okolišno održive djelatnosti u područjima ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama, održivog korištenja i zaštite vodnih i morskih resursa, kružnog gospodarstva, sprečavanja i kontrole onečišćenja, zaštite i očuvanja bioraznolikosti i ekosustava. Komisija mora do 31. prosinca 2021. objaviti izvješće o proširenju područja primjene taksonomije kako bi se obuhvatili ostali ciljevi održivosti, među kojima i socijalni.

Kada bude dovršena, taksonomija će olakšati razvoj standarda i oznaka za zelene financijske proizvode. Bit će i sastavni dio izvješćivanja financijskih i nefinancijskih društava o održivosti. Usto, kako je najavljeno u planu ulaganja za europski zeleni plan,[4] u smjernicama o nadzoru klimatske i okolišne politike i provjeri održivosti u okviru programa InvestEU[5], koje će biti objavljene u drugoj polovini 2020., uzet će se u obzir i taksonomija. Osim programa InvestEU, Komisija će u okviru obnovljene strategije o održivom financiranju, koja će biti objavljena u drugoj polovini 2020., istražiti i kako subjekti javnog sektora mogu s pomoću taksonomije ostvariti konvergenciju standarda privatnog sektora i javnih subjekata i na najbolji način iskoristiti kombinirano financiranje.

3. KOMENTARI O STAJALIŠTU VIJEĆA

Stajalište Vijeća usklađeno je s političkim dogovorom Europskog parlamenta i Vijeća postignutim 16. prosinca 2019. Komisija taj dogovor podržava.

Tim političkim dogovorom uvedeno je nekoliko promjena kojima se odstupa od Komisijina izvornog prijedloga, među ostalima:

1. Proširenje područja primjene Uredbe

Prvo, političkim dogovorom uvodi se dodatna obveza EU-a da primjenjuje taksonomiju na sve javne mjere, standarde ili oznake kojima se utvrđuju zahtjevi za sudionike na financijskim tržištima ili izdavatelje financijskih proizvoda ili korporativnih obveznica koji se na tržište stavljaju kao „okolišno održivi”

Drugo, od svih će se sudionika na financijskim tržištima, kako su definirani u Uredbi o objavama,[6] zahtijevati da objavljuju kako se i u kolikoj mjeri ulaganjima u njihov financijski proizvod podupiru gospodarske aktivnosti usklađene s taksonomijom. Sudionici na financijskim tržištima koji ne žele objaviti usklađenost s taksonomijom, što onda znači da ne žele ni svoj proizvod staviti na tržište kao okolišno održiv ili sličnih karakteristika, morat će to objasniti posebnom izjavom.

[4] Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Plan za ulaganja za europski zeleni plan (COM/2020/21 final).

[5] Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa InvestEU (COM(2018) 439 final – 2018/0229 (COD))

[6] Uredba (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanima s održivosti u sektoru financijskih usluga (SL L 317, 9.12.2019., str. 1.–16.).

Treće, velika financijska i nefinancijska društva koja već moraju objavljivati nefinancijsko izvješće[7] trebat će objaviti kako su im i koliko djelatnosti povezane s djelatnostima obuhvaćenima taksonomijom. Riječ je o oko 6 000 društava i grupa u EU-u. U skladu sa smjernicama uz Direktivu o nefinancijskom izvješćivanju, relevantni ključni pokazatelji uspješnosti o kojima se izvješćuje uključuju promet, kapitalne rashode i rashode poslovanja. Različiti ključni pokazatelji uspješnosti financijskih društava mogu se dodatno precizirati u delegiranom aktu koji Komisija treba dostaviti do lipnja 2021.

2. Utvrđivanje vrsta gospodarskih djelatnosti čija se prihvatljivost može razmatrati

Političkim dogovorom uvode se dvije potkategorije okolišno održivih gospodarskih djelatnosti: *poticajne djelatnosti* (primjenjivo na svih šest ciljeva zaštite okoliša) i *tranzicijske djelatnosti* (primjenjivo samo na cilj ublažavanja klimatskih promjena).

Poticajne djelatnosti izravno omogućuju drugim djelatnostima da umnogome pridonesu ostvarenju jednog ili više ciljeva zaštite okoliša. Manipulativni zeleni marketing sprečava se uvedenim zaštitnim mjerama. Prva je zaštitna mjera da poticajne djelatnosti ne smiju dovesti do „ovisnosti" o imovini koja, zbog svojeg ekonomskog vijeka trajanja, ugrožava dugoročne ciljeve zaštite okoliša. Druga je zaštitna mjera da poticajne djelatnosti moraju zbog svojeg životnog ciklusa bitno pozitivno utjecati na okoliš.

Tranzicijske su djelatnosti one: i. za koje trenutačno nema tehnološki i ekonomski izvedive niskougljične alternative; i ii. koje pomažu u prelasku na klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s nastojanjem da se porast temperature ograniči na 1,5 °C iznad razine prije industrijske revolucije. Kao i u slučaju poticajnih djelatnosti, nizom uvedenih zaštitnih mjera sprečava se manipulativni zeleni marketing[8]. Ta potkategorija tranzicijskih djelatnosti relevantna je samo za cilj ublažavanja klimatskih promjena.

3. Promjene odredaba o specifičnim gospodarskim djelatnostima od interesa:

Djelatnost proizvodnje energije iz krutih fosilnih goriva izrijekom je neprihvatljiva.

U uvodnoj izjavi političkog dogovora priznata je važnost „klimatski neutralne energije" za tranziciju, a iz cilja ublažavanja klimatskih promjena izbrisano je upućivanje na „klimatski neutralnu energiju". Od Komisije je zatraženo da pri odabiru djelatnosti koje se mogu smatrati „tranzicijskima" procijeni sve relevantne postojeće tehnologije. U tom se kontekstu smatra da gospodarska djelatnost „nanosi veliku štetu" ako dugoročno zbrinjavanje otpada može uzrokovati veliku i dugoročnu štetu okolišu. Formulacijom političkog dogovora naglašena je i uloga procjene životnog ciklusa u razvoju kriterija tehničke provjere.

U području spaljivanja otpada izraz „izbjegavanje" zamijenjen je izrazom „maksimalno smanjivanje" spaljivanja otpada kao način na koji jedna gospodarska djelatnost može znatno doprinijeti prelasku na kružno gospodarstvo. Dodano je i upućivanje na načela hijerarhije otpada. Načelo „nenanošenja velike štete" izrijekom kaže da prihvatljive djelatnosti ne bi smjele voditi u znatno povećanje proizvodnje, spaljivanja ni odlaganja otpada, a dopušteno je izuzeće spaljivanje opasnog otpada koji se ne može reciklirati.

[7] To uključuje poduzeća na koja se primjenjuje Direktiva 2014/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o izmjeni Direktive 2013/34/EU u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa (SL L 330, 15.11.2014., str. 1.–9.).

[8] Tranzicijske djelatnosti i. moraju imati emisiju stakleničkih plinova znatno nižu od prosjeka sektora ili industrije; ii. ne smiju ometati razvoj i uvođenje niskougljičnih alternativa te iii. ne smiju dovesti do ovisnosti o imovini koja nije u skladu s ciljem klimatske neutralnosti.

4. Proširenje minimalnih socijalnih zaštitnih mjera

Političkim dogovorom na popis minimalnih zaštitnih mjera dodana su tri međunarodna instrumenta/smjernice za ljudska prava:

- smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća,
- vodeća načela Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima te
- međunarodna povelja o ljudskim pravima.

5. Proširenje članstva i dužnosti Platforme za održivo financiranje („Platforma”):

Političkim dogovorom proširuje se i područje djelovanja Platforme i njezino članstvo, kako bi Komisiju mogla savjetovati o sljedećim dodatnim pitanjima:

- moguća uloga računovodstva održivosti i standardâ izvješćivanja o održivosti u primjeni taksonomije,
- moguća potreba da se poboljša dostupnost i kvaliteta podataka,
- bavljenje drugim ciljevima održivosti, među kojima su i socijalni ciljevi,
- funkcioniranje minimalnih zaštitnih mjera i moguća potreba da se postojeći zahtjevi nadopune,
- evaluacija i razvoj politika u području održivog financiranja, među ostalim o pitanjima usklađenosti politika.

U političkom se dogovoru zato točno navodi da sljedeći subjekti moraju biti u sastavu Platforme:

- i. Agencija Europske unije za temeljna prava,
- predstavnici civilnog društva,
- predstavnici relevantnih financijskih i nefinancijskih poslovnih sektora, što uključuje i predstavnike relevantnih djelatnosti,
- stručnjaci za računovodstvo i sastavljanje izvješća.

Platforma će djelovati u skladu s Komisijinim horizontalnim pravilima za stručne skupine[9].

6. Osnivanje stručne skupine predstavnika država članica

Političkim dogovorom osniva se stručna skupina sastavljena od predstavnika država članica koja Komisiju savjetuje o primjerenosti kriterija tehničke provjere i pristupa za koji se odluči Platforma. Ta stručna skupina djelovat će u skladu s Komisijinim horizontalnim pravilima za stručne skupine[10].

7. Izmjene Uredbe o objavama

Političkim dogovorom uvode se ciljane izmjene Uredbe o objavama. Konkretno, tim se izmjenama želi uvrstiti objave koje se odnose na taksonomiju, koje objavljuju sudionici na financijskim tržištima, u širi okvir objava podataka povezanih s održivosti, koje objavljuje sektor financijskih usluga kako je utvrđeno Uredbom o objavama. Zato su radi proširenja

[9] Odluka Komisije od 30. svibnja 2016. o uspostavi horizontalnih pravila o osnivanju i radu stručnih skupina Komisije, C(2016) 3301).

[10] Odluka Komisije od 30. svibnja 2016. o uspostavi horizontalnih pravila o osnivanju i radu stručnih skupina Komisije, C(2016) 3301).

ovlasti europskih nadzornih tijela donesene i brojne izmjene kako bi se stvorili regulatorni tehnički standardi kojima će se preciznije utvrditi zahtjevi o objavama koje se odnose na taksonomiju.

Osim toga, uveden je članak o načelu „nenanošenja velike štete”. Tom se izmjenom europska nadzorna tijela ovlašćuju za izradu dodatnog regulatornog tehničkog standarda, kojim će se utvrditi pojedinosti o sadržaju i prezentiranju informacija u vezi s načelom „nenanošenja velike štete” u odnosu na socijalne i ekološke ciljeve. U socijalnim aspektima načelo „nenanošenja velike štete”, prema definiciji iz Uredbe o objavama, trebalo bi biti u skladu s minimalnim zaštitnim mjerama utvrđenima u Uredbi o taksonomiji. Pri provedbi postupaka za usklađivanje s tim minimalnim zaštitnim mjerama poduzeća bi trebala primjenjivati načelo „nenanošenja velike štete”.

8. Rokovi za delegirane akte

Komisija do 31. prosinca 2020. (s početkom primjene 31. prosinca 2021.) mora donijeti delegirane akte koji će sadržavati kriterije tehničke provjere za dva klimatska cilja, a do 31. prosinca 2021. (s početkom primjene 31. prosinca 2022.) za ostala četiri cilja zaštite okoliša.

9. Preispitivanje

Političkim dogovorom proširuje se klauzula o preispitivanju kako bi Komisija objavom svojeg izvješća obuhvatila i sljedeće teme:

- opis odredaba nužnih za proširenje područja primjene taksonomije na druge gospodarske djelatnosti, među ostalim na neutralne i djelatnosti štetne po okoliš,
- ocjena učinkovitosti savjetodavnih postupaka za razvoj kriterija tehničke provjere (sastoji se od platforme i stručne skupine predstavnika država članica),
- ocjena planiranog nadzornog sustava.

5. ZAKLJUČAK

Komisija podržava rezultate međuinstitucijskih pregovora i stoga može prihvatiti stajalište Vijeća u prvom čitanju.